

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Забайкальского края

Муниципальный район "Могойтуйский район"

МАОУ "ЗСОШ"

УТВЕРЖДЕНО

**Директор МАОУ
"ЗСОШ"**

Долсонова Д.Э.

№138 от «01» 09 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературна уншалга»

2 класс

**Составила: учитель начальных классов
Жадамбаева О.Ж.**

**Зугалай
2023**

ЭХИН ЁУРГУУЛИЙН ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭЭР ТАБИГДААН ТАЙЛБАРИ БЭШЭГ

2 классай литературна уншалгаар табигдаан образовательна программа доро тоологдоһон документнууд дээрэ үндэһэлэн табигдаан байна:

- Федеральный закон от 29.12.2012 №273-ФЗ «Об образовании в РФ» ;
- Федеральный государственный образовательный стандарт начального общего образования, утвержденного приказом Министерства образования и науки от 06.10.2009 г. №373 (изменения от 26.11.2010 г. №1241; от 22.09.2011 г.2357; от 31.12.2015 г. 1576);
- Письмо Департамента государственной политики в сфере общего образования Министерства образования и науки РФ от 28. 10.2015 г. №08-1786 «О рабочих программах учебных предметов»;
- Примерная основная образовательная программа начального общего образования (от 28 июня 2016 г. №2/16-з);
- Приказ Министерства просвещения РФ № 254 от 20 мая 2020г. «О федеральном перечне учебников, допущенных к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования организациями, осуществляющими образовательную деятельность»;
- Изменения в приказ 254 (приказ «766 от 23.12.2020. зарегистрирован 2.03.2021 362645);
- Рекомендации Министерства просвещения Российской Федерации по оценке готовности организаций, осуществляющих образовательную деятельность к началу учебного года (от 14 марта 2020 года № ВБ-593/03);
- Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 28.09.2020г. №28 «Санитарные правила 2.4. 3648-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи»;
- Рекомендации Федеральной службы Роспотребнадзора от 08 мая 2020 года №02/9060-2020-24 «О направлении рекомендаций по организации работы образовательных организаций в условиях распространения COVID-19»;
- Письмо Минпросвещения РФ 03 от 12.08.2020г. №ГД-1192/03 и Федеральной службы по надзору в сфере защиты прав потребителей и благополучия человека по Забайкальскому краю от 17.08.2020г. №75-00—05/109-1767-2020 « О направлении дополнений по организации образовательной деятельности в образовательных организациях в условиях распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19);
- Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 30.06.2020 г. № 16 "Об утверждении санитарно-эпидемиологических правил СП 3.1/2.4 3598 - 20 "Санитарно-эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации работы образовательных организаций и других объектов социальной инфраструктуры для детей и молодежи в условиях распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19)"
- ООП ООО МАОУ «Зугалайская СОШ» (с изменениями от 01.09.2021г.)
- Положение о рабочей программе МАОУ «Зугалайская СОШ»;
- Учебный план МАОУ «Зугалайская СОШ» на 2023-2024 учебный год.
- Стандартынбүридэлдээрэүнэмшэлэгдэнтүрэлхихэлээрһургалгын ба хүмүүжүүлгынзорилгонуудыбаримталанобразовательна программа зохёогдобо.

Программа бэлүүлхын тула доро үгтэһэн методическэ комплект хэрэглэдэ:

С.Ц.Содномова «Литераурна уншалга. 2 класс» - Улан-Үдэ . «Бэлиг» хэблэл, 2020 он.

С.Ц.Содномов Методическа дурадхалнууд: «Литературна уншалга. 2 класс» - Улан-Үдэ . «Бэлиг» хэблэл, 2020 он

«Түрэлхихэлэн» гэгһэнһуралсалай номой гол болон тодорхойзорилгонууд:

- уран зохёолнууды дүүрэн хадуун абажа, геройнуудтань сэдхэлээ үбдэхэ, эмоциональна архан даха шадабари хүгжөөхэ;
- уран зохиол сэдхэлээрээ мэдэрхэ, ойлгохо, зохиолой дүрсэ байгуулһан уран аргууды таниха, тухайлан бодомжолхо зохиохыда далнууды хүгжөөхэ;
- хүүгэдэй поэтическэ шагналга (поэтический слух), уран найханда нарин хандалга (художественный вкус)хүгжөөхэ;
- байгаалин гое найхание, оршо нажа байдалы мэдэрэн ажаглаха, сэгнэхэ шадабари хүгжөөхэ;
- хэмжээгээрээхэбагашье, удхаараа хүнгэн хүндэсье зохиолнууды гүнзэгыгөөр ойлгохо дадал хүгжөөхэ;
- сэдэбээрээ (темэ), жанраараа элдэб зохиолнууды уншуулжа, һурагшадай мэдэхэ юумэ (кругозор) үргэдхэжэ, тэдэнэй эстетическэ, познавательна дүршэл үргэн болгохо;
- бага наһанай һурагшадта зорюулагдаһан эрхим уран болон научна-познавательна зохиолнуудтай танилсуулха;
- зохиолой хэлэн, удха дээрэнхэ хүдэлжэ, хүмүүнэй үнэ сэнтэй хараа бүридүүлхэ (формирование ценностных ориентиров личности);
- һурагшадай уншаха һонирхол, эрмэлзэл дээрэнхэ үндэһэлжэ, уншалгын шанар программын эрилтын ёһоор нарижуулха.

Хэшээлнүүдэй улам дүнтэйгөөр үнгэргэхын тула практическа, словеснэ, наглядна, частично-поисково, проблемнэ, исследовательскэ методууды хэрэглэгдэнэ.

Түрэлхихэлээүзэхэ программа соогтэһэн гол түлэб бүлэгүүд:

- Түрэлхи хэлэн – түрэхэн дайда
- Хэшээгээр баян намар
- Хүн байгаалин үри.
- Хүн болохо баһаһаа
- Аман үгын абдарһаа
- Үбгэн буурал үбэлнай
- Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод
- Сагалган–манай найндэр
- Арадай баялиг – табан эрдэни
- Буряад нааданууд
- Айлшан хабар литературна онтохонууд

Литературна уншалгын хэшээл 2дохи класста неделин хоёр час хараалагдана. Жэл соо 68 час болоно.

2-хи класс дүүргэхэдөө мэдэхэ болохо программа эрилтэнүүд.

- Жэлэй һүүл багаар минута соо 50-60 үгэ уншадаг болоһон байха.;
- Һурагшадай үгэ хэлыень баяжуулха ба зохион һанал бодолыень үргэдхэхын тула элдэб янзын хүдэлмэри хэжэ байха: хамта ураар уншалга, хамтахабаадаһазүжэг, нюурнюурааруншалга, хэһэгүүдыесээжээрхэлэхэг.м.
- Элдэбянзынзохиохыхүдэлмэри дүүргэхэ;
- Һурагшадуншаһанаахубинуудтахабаажэ, өөһэдөөтүсэбтабьяд, текстээтобшоор ба түүбэрилэнхөөрэжэшадахадалтайболгохо;
- Уншалгынхэшээлэйхэнхисагыеньтекстэуншалгада, тэрээндээрэхүдэлмэридэүнгэргэхэ;

- Уншалгынурдатээхэгдэхэхөөрэлдөөнхадаахэшээлсооуншагдахаматериалайудхатайнягта холбоотойбайхаёһотой.
- Уншалгынхэшээлнүүдтүүхибүүдэйхараһан, мэдэхэюумэнүүдхэрэглэгдэжэ, тэрэниеньүргэдхэынтулабагшахадаабайгаалинүзэгдэлнүүдые, олнитынажабайдалые, хүн зоной ажалхүдэлмэриие саг үргэлжэ ажаглаха хүдэлмэри ябуулжа байха зэргэтэй.

Хэлэлгэ хүгжөөлгэ.

Һурагшад текст дээрэ хүдэлхэдөө, хэлэлгэ хүгжөөлгөөр иимэнүүд шадабари ба дүршэлтэй болохо ёһотой:

- Нэгэдэхи класста оложо абаһан уншалгын дүршэлые улам һайжаруулжа, ямаршые текстын аянга баримталан, зүбөөр, уран гоёор, түргэнөөр, алдуугүйгөөр уншадаг болохо;
- Гэртээ бээе даагаад уран зохёолнуудые уншаха дүршэлтэй боложо шадаха;
- Уншаһан зохёолойнгоо нэрыень, авторыень, гол геройнуудыень тусхай дэбтэр дээрэ бэшэжэ һураха;
- Текстын хубинуудай удхынь холбоо ба хойно хойноһоо болоһон уйлые өөрөө оложо шадаха;
- Үйлэдэгшэ нюурнууд тухай һанамжаяа текст сооһоо оложо, тэдэнэй хэрэг ябадалые сэгнэжэ шадаха;
- Уншаһан рассказайнгаа удхые өөрынгөө табиһан тусэбөөр тобшохоноор хэлэжэ үгэхэ шадабаритай болохо;
- Уншаһан материалынгаа гол удхыеөөрөөхэлэжэ, текст сохи үгэнүүдэй онсо удхыень ойлгожо шадаха;
- Үйлдэбэригшэ нюурнуудые, байгаалие тодорхойлон, зураглан харуулһан үгэнүүд ба мэдүүлэлнүүдые текст сооһоо оложо шадаха дүршэлтэй болоһон байха.

Тематическэпланировани.

2 класс. 68 час.

№	Содержани	Часнууд	Эрилтэнүүд
I	Мэндэамарһургуули!	2 ч	Эрдэм ухаанай удха шанар һурагшадта ойлгуулха
1	Б.Гармаев«Мэндэ амар, һургуули!»	1 ч	
2	Ц.Д. Хамаев «Сентябриин нэгэн»	1 ч	
II	Түрэлхи хэлэн – түрэн дайда.	2 ч	Буряад хэлэе шудалжа, сэгнэжэ, хүгжөөжэ ябаха эрмэлзэл түрүүлхэ
1	Буряад хэлэн тухай шүлэгүүд.	2 ч	
III	Хэшэгээр баян намар.	2 ч.	Уран гоёор зураглан харуулһан алтан намарай үзэгдэлнүүд тухай һурагшадта ойлгуулха, байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ
1	Б.Намсараин «Бургааһан түүдэг».	1 ч	
2	В. Галсанов «Буугаа гээһэн ангуушан»	1 ч	
IV	Хүнбайгаалинүри.	5 ч	Зохеолдоөөрынгөөхандасы етодорхойлжо, зохеолсоохаруулагдаһансо
1	Д.Шагнаева «Арсалдаан»	1 ч	
2	И.Калашников «Хуһан ба хасуури»	1 ч	

3	Б.Намсараин «Булаг».	1 ч	бытинууд болон ябадалнуудтасэгнэлтэүгэжэ шадаха
4	Ц.Номтоев «Зүгыбүлэ».	1 ч	
5	Нютагаймнай сэсэгүүд ба шубууд	1 ч	
V	Хүнболохобагаһаа.	6 ч	Зохеолой үйлэдэгшэ нюурнуудай аяга ашын ямар байһые тодорхойлжо, сэгнэжэ шадаха; рассказай, шүлэгэй удхые багсаалан ойлгожо шадаха
1	Ц.Цыдыпова «Хүбүүхэнэй хүсэл», Д.Жалсараев «Хоёр нүхэдэй хүсэл»	1 ч	
2	Ц.-Д. Дондокова «Хэн хайн, хэн мууб?» А. Мангатханов «Мартамхай Мархай»	1 ч	
3	Ж.Балданжабон «Та», Г.Чимитов «һалан һамажаб, һамбааша ямаан»»	1 ч	
4	Б.Санжин «Аягуй ушар»	1 ч	
5	Д.Ошоров «Дохолон хүн»,	1 ч	
6	Д.Ошоров «Хурдан Зээрдэ»	1 ч	
VI	Аман үгын абдарһаа	10 ч	Арадай аман зохеол тухай юрэ хирын ойлгосо, тэрэнэй жанрнууд тухай юрэнхы мэдэсэ олохо; «диалог» гэхэн ойлгосо бүридүүлхэ; уран аргууд тухай түрүүшын дэбжүүлгэ бүридүүлхэ
1	Буряад арадай онтохонууд. «Мэхэтэй петух».	1 ч	
2	Буряад арадай онтохонууд. «Хулгана тэмээн хоёр»	1 ч	
3	Буряад арадай онтохонууд. «Үгытэй үншэн басаган»	1 ч	
4	Буряад арадай онтохонууд. «Һарада гараһан хайхан басаган»	1 ч	
5	Буряад арадай онтохонууд. «Хитаахан хубуун»	1 ч	
6	Буряад арадай онтохонууд. «Гурбан таабари».	1 ч	
7	Буряад арадай онтохонууд. «Аргатай тулэшэн».	1 ч	
8	Таабаринууд.	1 ч	
9	Онһон үгэнүүд.	1 ч	
10	Жорооүгэнүүд.	1 ч	
VII	Үбгэнбууралүбэлнай.	5 ч	Хүүгэдэй дүрсэлэн бодолгодо, үгэдэ анхарал хүгжөөхэ; буряадүгынаянгаболнбайга алидадурлалхүмүүжүүлхэ
1	Б. Гармажапов «Үбэл»	1 ч	
2	Г.Бадмаев «Һонирхолтой асуудал».	1 ч	
3	К.Ушинский «Үбэлэй ааша»	1 ч	
4	Д.Ошоров «Боосоогоо алдаһан Булад», Г.Чимитов «Хасуури»	1 ч	
5	Ш.Нимбуев «Ёлкындэргэдэ», Б. Бальжинимаев «Ёлкын дуун».	1 ч	
VIII	Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод	6 ч	Уран зохеол шодой намтартай танилсуулха, лирическэ шүлэг тухай ойлгосо үгэхэ; лирическэ образ байгуулха арга боломжонуудые мэдэрхэ шадабари бүрилдүүлхэ
1	Х.Намсараев «Уран хуугэд», «Манай нютаг»	1 ч	
2	Б.Абидуев «Эхин тэмдэг», «Муурабагша»	1 ч	
3	Ц.Бадмаев «Үбэл ерэбэ», «Харыт, энээхэн хүбүүе»	1 ч	
4	Ц.-Д.Дондокова «Саһан баабгайн гомдол», «Саһан хүгжэм».	1 ч	
5	Г.Чимитов «Сухалтай үбэл», «Нютаг».	1 ч	
6	Э.Дугаров «Минии гүлгэн».	1 ч	

IX	Сагаалган – манай хайндэр саг үедэ мандаха болтогой!	4 ч	Сюжедэй элементнүүд, юрэ хирын эмпирическэ дэбжүүлгээгүтэхэ; гүйсэдхэхэ зорилго бээлүүлхэ; уран уншалга хүгжөөхэ
1	Сагаалган тухай	1 ч	
2	Хадагтухай. А.Доноев «Сагаалганай хайндэрөөр»	1 ч	
3	Ц. Цырендоржиев «Сагаалган», Г.Дашибылов «12 жэл»	1 ч	
4	Р.Бадмаев «Сагаалганай бэлэг»	1 ч	
X	Арадай баялиг – табан эрдэни.	5 ч	Драма тухайойлгосоугүтэхэ; литературоведческэ болон хэлэлгынмэдэсэнүүддабтагдаха
1	Табан хушуун мал	2 ч	
2	М.Осодоев «Гэнтын ушарал»	1 ч	
3	Г. Чимитов «Табан нүхэд».	2 ч	
XI	Буряад нааданууд	6 ч	Буряад арадай нааданууд, эрын гурбан наадан, мүнөө үеын үхибүүдэй нааданууд, нааданай хэрэгсэлнүүд тухай ойлгосо олохо
1	Бүхэ барилдаан.	1 ч	
2	Һур харбаан.	1 ч	
3	Мори урилдаан.	1 ч	
4	Л. Линховоин «Шагай наадан».	1 ч	
5	«Шатар» (буряад онтохон).	1 ч	
6	Ц.Цыриторон «Велосипед», Г.Дашибылов «Бумбэгэ»	1 ч	
XII	Айлшанхабар	7 ч	Научно-познавательна зохеол тухай түрүүшын дэбжүүлгэ үгэхэ, мэдээсэл дамжуулха болон уншагшын һонирхол хүмүүжүүлхэ; уншалгын шанар нарижуулха
1	Ц.Цыдыпова «Хабарерэбэ», Ц.Бадмаев «Хабар».	1 ч	
2	Г.Бадмаев «Бэлэг»	1 ч	
3	Ц.Цыдыпова «Шубуудай бусалгын болзор».	1 ч	
4	Г.Чимитов «Би космонавт болохоб», Д.Ошоров «Ю.Гагарин түрүүшын космонавт»	1 ч	
5	М. Осодоев «Аша хүбүүн».	1 ч	
6	Ц-Ж. Жимбиев «Гал могой жэл».	1 ч	
7	Ц.Номтоев «Батын үбгэн баабай», «Хүшөө»	1 ч	
XIII	Литературна онтохонууд	5 ч	Литературна онтохонууд тухай ойлгосо үгэхэ; Б.Д. Абидуевай намтартайнь танилсуулжа, хүүгэдэй буряад литературынын эхи табигша гэжэ ойлгуулха шухала
1	Б.Абидуев «Тэхэбабанынтуухэ»	2 ч	
2	Ф. Цыренжапов «Уран дархан».	1 ч	
3	Ш.Нимбуев «Хүнэй нүхэр».	2 ч	
XIV	Бууралхан буряад оромнай.	3 ч	
1	М.Чойбонов «Буряадни», Ц.Цыдыпова «Агамни»	1 ч	
2	М.Хамгушкеева «Усть-Орда», Т.Мархаева «Шамдаа, Байгал»	1 ч	
3	Буряад нютагууд тухай бадагуудайбаглаа. Ц.-Ж.Жимбиев «Буряад орон!»	1 ч	

